

Eduskunta
Talousvaliokunta

LAUSUNTO

Eduskunnan talousvaliokunnan pyydettävä lausuntoa liiketoimintakieltolain (1059/1985) muuttamisesta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

ELY-keskukset myöntävät julkista varoista avustuksia ja etuuksia ja ovat täten liiketoimintakieltolain 21a §:n mukaisia valvontaviranomaisia. Avustuksia ja etuuksia myönnetään sekä kansallisista että Euroopan unionin varoista. Valvontaa tapahtuu sekä rahoituksen myöntö, maksu että jatkotoimenpidevaiheessa. Hallinnollisina seuraamuksina voi tulla esim. tuen lakkauttamispäätöksiä ja takaisinperintäpäätöksiä.

ELY-keskus huomioi tukiprosessia hoitaessaan harmaan talouden ehkäisyyn liittyvät vaatimukset. Lähtökohtana on, että tukien tulee mennä terveeseen yritystoimintaan ja vastaavasti estyä menemästä toimintaan, johon saattaa liittyä harmaan talouden riskiä. Tuen hakijaan kohdistuvia riskejä tarkastetaan mm. erilaisista rekistereistä.

Liiketoimintakieltotapaukset ovat hyvin harvoin esillä ja tässä mielessä ELY-keskuksen valvontatehtävä on käytännössä vastaavasti hyvin harvoin esille tuleva. Kaikki muutokset, jotka vaikeuttavat harmaan talouden toimintaa ovat kuitenkin kannatettavia.

Yksityiskohdista

- 2 §:ssä mainittu liiketoimintakiellon henkilöpiirin laajennus on kannatettava muutos. Muutoksen jälkeen kaikkia yritystoiminnan muotoja käsitellään samoin tavoin. Tämä helpottaa myös ELY-keskuksen valvontaroolia. Maatilatalouden pois jääminen on ymmärrettävää. Maatilatalouden sisältö tulisi ainakin perusteluissa kuitenkin määritellä. Sillä tarkoitetaan maa- ja metsätaloutta. Epäselväksi jää maatilalan muun toiminnan ohessa harjoitettu pienyritystoiminta.

- 3 §:n lähtökohta siitä, että liiketoimintakieltoa määritettäessä lähtökohtana tulee olla muu kuin normaaliin liiketoimintaan liittyvä maksukyvyttömyys, on oikein määritetty tekijä eroteltaessa normaalit yritystoiminnot liiketoimintakiellon alaisista toiminnoista. Tärkeää on vielä nimenomaa varsinakin ammatinharjoittajan osalta laiminlyönnin olennaisuus. Tätä kuvaan hyvin ehdotettu lisäys taloudellisen hyödyn määrästä.

- 5 § ELY-keskus kannattaa sitä, että erityisessä tilanteessa liiketoimintakielto voitaisiin määrätä rajatusti. Varsinkin ammatinharjoittajan toimeentulon varmistamiseksi jokin kohtuullinen poikkeama voitaisiin sallia.

- 19a §:n osalta ELY-keskus kannattaa sitä vaihtoehtoa, jossa valvontaviranomaisille annetaan mahdollisuus pyytää liiketoimintakiellon määrittämisen edellytysten tutkinta. Pyyntöön taustalla tulee olla perusteltu syy sille, että henkilö voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon. Perusteluissa mainittu esimerkki tilanteesta, jossa useista teoista on määrätty hallinnollinen seuraamus, kuvaa hyvin edellytyskynnystä. Tällöin yksittäinen teko ja sen seurauksena esim. takaisinperintätoimi ei pelkästään riittäisi, vaan asiaan pitää liittyä suunnitelmallisuutta. ELY-keskus ei usko, että tätä oikeutta käytettäisiin väärin painostuskeinona. Oikeus olisi ennemminkin viimesijainen toimintatapa, jos mikään muu ei enää auttaisi. Toimi sopii hyvin harmaan talouden ehkäisyn toimintaohjelmaan. Asia kuuluu poliisin tai tulliviranomaisten toimialaan ja tulee tällöin puolueettomasti tutkittua. Tutkinta tulisi tehdä kiireellisenä kaikkien osapuolten oikeusturvan varmistamiseksi. Tähän liittyen on luonnollista, että tutkivan viranomaisen tulee saada käyttöönsä kaikki asiaan liittyvä pyytävän viranomaisen hallussa oleva materiaali.

Johtava lakimies

Juhani Schiestl